

דבר העורך

סע לוינא אדוני

הרב אליהו ארנטרוב שליט"א, מכהן כמגיד שיעור הדף היומי מטעם מאורות הדף היומי בבית בזק בניין עזריאלי בתל אביב. **ציבור** המשתתפים בשיעור מגוון ביותר, אך לאחר תקופה ארוכה ניתן לומר, כי כולם מרוצים, ללא יוצא מן הכלל. את האינפורמציה הזו דליתי מפיו של אחד ממשתתפי השיעור, אשר יצר עימי קשר בעקבות מעשה ששמע מפיו של מגיד השיעור וגרם לו לחיזוק גדול.

השיעור מתקיים בימים א-ה בשעה 13:45

מעשה ביהודי שהגיע אל מעונו הדל של רבינו ה"חפץ חיים" זכר צדיק לברכה ובקשה מעניינת בפיו. רבי, שח היהודי, מינקותו למדנו, כי הרשעים זוכים לשכר בעולם הזה, והצדיקים זוכים לשכר בעולם הבא. לפי מצבי בעולם הזה, למדתי שצדיק אני. אולי יתפלל כבודו לפני בורא עולם, שיטול מצווה אחת, אחת בלבד, ממעבור המצוות שלי וימיר אותה לחיי העולם הזה, כמו הייתי רשע עם מצווה אחת בלבד. **נכמרו** רחמיו של החפץ חיים זצ"ל על היהודי, והוא פינה מזמנו היקר ורקם עבורו סיפור כדי להמחיש לו עד כמה אבסורדית בקשתו. **מעשה** במלך, סיפר החפץ חיים, שירד לרחוץ בנהר להנאתו ללא מלווים, שומרי ראש ומלחכי פינכה. לפתע, בשהותו בטיבורו של הנהר, תקף אותו דבר מה, או כך נדמה היה לו, הן אם כן והן אם לאו, ברי היה שתקפוהו מיד התזזית והבעתה, הרעד והחלחלה,

דף נדב - נה/א

גדרים וסייגים בחובת התוכחה

סוגייתנו העוסקת בענייני תוכחה, מצוטטת רבות בספרי הפוסקים העוסקים בהגדרת חיוב התוכחה. ציוותנו התורה (ויקרא יט/ו), "הוכח תוכיח את עמיתך" - "הרואה חבירו שחטא או שהלך בדרך לא טובה, מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא על עצמו במעשיו הרעים שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך" (רמב"ם הל' דעות פ"ו הל' ז').

הוכחת חוטא שימשיך במעשיו: אחד הנידונים שבו עסקו הפוסקים הוא, אם חובה התוכחה תקפה, גם כאשר ברור כי החוטא לא ישעה לדברי התוכחה שיאמרו לו. לכאורה, קיימת הוכחה מוצקה בגמרתנו לכך, שבמקרה האמור, אין חובה להוכיח את החוטא.

בנביא נאמר (יחזקאל ט/ד), כי לפני חורבן העיר ירושלים ובית המקדש, הקב"ה ציווה על המלאך גבריאל: "עבר בתוך העיר בתוך ירושלים, והתוית תו על מצחות האנשים הנאנחים והנאנקים על כל התועבות הנעשות בתוכה". הגמרא מסבירה: "אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל, לך ורשום על מצחן של צדיקין תיו של דיו, שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה". כאשר מדת הדין טענה, כי הצדיקים אינם חפים, מפני שלא מיחו בפני הרשעים על עוונותיהם, ענה הקב"ה: "גלוי וידוע לפני, שאם מיחו בהם, לא יקבלו מהם". הרי לנו, כי אין חובה להוכיח את הרשע שלא יקבל את התוכחה [ואף שמידת הדין שבה וטענה, כי רק לפני הקב"ה הדברים היו גלויים, אך אותם צדיקים לא ידעו על כך, עדיין מוכח, כי לו היו יודעים היו פטורים] (הגהות מיימוניות על הרמב"ם שם אות ג' בשם כמה ראשונים וכן דעת תוס' ד"ה ואע"ג. עיי' "ביאור הלכה" ס"י תרי"ח ד"ה "אבל אם מפורש בתורה").

להוכיח חוטא גם אם יהפוך משוגג למזיד: ברם, רבי אליעזר ממץ, בעל ה"יראים" חולק וסובר, כי קיימת מצוות תוכחה, גם כאשר ברור שהחוטא לא ישעה לדברים. זאת ועוד, להלכה אף נפסק (רמ"א או"ח ס"י תרי"ח סעי' ב'), כי אף במקרים שבהם החוטא יהפוך משוגג למזיד בעקבות התוכחה, עדיין חובה להוכיחו! אמנם, במספר מקומות נאמר בגמרא (לקמן קמח/ב, ביצה ל/א), כי "מוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידים", אולם, בעל העיטור מגביל סייג זה לאיסורים שאינם מפורשים בתורה, ואילו על איסורים המפורשים בתורה, חובה למחות ביד החוטא ולהוכיחו בכל מקרה, וכן נקטו ראשונים רבים וכן נפסק להלכה (רמ"א שם).

עדיין עלינו לבאר, כיצד שיטה זו מתיישבת עם האמור בגמרתנו, כי הקב"ה הגן על הצדיקים שלא מיחו ביד הרשעים, בטענה כי תוכחתם לא היתה מתקבלת. היו שביקשו לומר ("יערף אדאעא על ארעא דרבנן" השמטות מ' אות קל"ו), כי הצדיקים אכן מיחו על איסורים מפורשים בתורה, וכל הדו שיח בין הקב"ה למידת הדין התנהל על עבירות קלות. ברם, דבריהם נדחו בטענה, כי לא יתכן להענישם על אי תוכחה על עבירות קלות, בעונש החמור מזה של החוטא בעצמו ("ואוצר המלך" לרבי צדוק הכהן, הל' דעות פ"ו הל' ז').

ה"ביאור הלכה" (שם) מבאר, כי אכן חובה למחות ביד החוטא, הן אם הדברים יתקבלו

לעילוי נשמת
הקדוש הבחור
אברהם חיים מוצן הי"ד
נפל במלחמת שלום הגליל
ביום י"ט סיון
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י משפחת מוצן ישראל - קנדה

לעילוי נשמת
ה"ר **ניסן קלמן** ז"ל
ב"ר מאיר צבי ז"ל - תל-אביב
נלב"ע כ' סיון תשס"א
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת
מרת **אסתר אינהורן** ע"ה
ב"ר דוד ז"ל
נלב"ע כ"ג סיון תש"ס
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצחה ע"י בנה ידידו: ה"ר **חיים נפתלי אינהורן** ומשפ' שיחיו - פ"ת

והן אם לאו. ברם, אין להשוות בין עונשו של הנמנע מהוכחת החוטא אשר ימנע מן החטא בעקבות התוכחה, לבין עונשו של זה של הנמנע מהוכחת חוטא שיעמוד במריו. הנמנע מהוכחת החוטא נתפס בעונו, מפני ש"כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט"א-ב, עיי"ש), אך ורק אם זה היה סר מעונו בעקבות ההוכחה, וזאת אשר טען הקב"ה להגנת הצדיקים, כי אין להתפיסם בעוון החוטאים, מפני שהללו לא היו שבים מדרכם הרעה.

להוכיח החוטא כדי שלא ילמדו ממעשיו: הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל (שו"ת "טוב טעם ודעת" מהדורא תליתאי ח"ב סי' ז'), מסיק מגמרתנו הלכה נוספת בהלכות תוכחה. הגמרא (נדב/ב) מבארת את האמור במשנה ש"פרתו של רבי אליעזר" יצאה עם משא בשבת, שלא כדין, כי אף על פי שלא היתה פרתו, אלא פרת שכנתו, "מתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו". מכאן הוא מסיק, כי ככל הנראה רבי אליעזר נמנע מלהוכיחה מפני שסבר שמוטב תהא שכנתו שוגגת ולא מזידה, אולם, היה עליו להוכיחה, מפני שאחרים למדו ממעשיה אשר נעשו בפרהסיא, ומוטב תהא שכנתו מזידה ולא שוגגת, ובלבד שאחרים יתוודעו לתוכחתו של רבי אליעזר וימנעו ממעשים דומים.

דף נז/א דברים הניכרים חזא

קבלת לשון הרע בדברים הניכרים

הכל יודעים על חומרתו הנוראה של איסור לשון הרע. השומע לשון הרע על הזולת, אינו רשאי להאמין לדברים, וחובה עליו להתחזק בליבו כי לא נכונה היא השמועה. ברם, מסוגייתנו הוכיחו הפוסקים, כי במקרה מסויים, רשאי השומע לקבל את הדברים ולא לדחותם מעל פניו.

גמרתנו מספרת, שציבא פגש את דוד המלך ע"ה וסיפר לו כי מפיושות ערק והצטרף לאבשלום, בנו של דוד המלך ע"ה, אשר מרד בו, ודוד קיבל את הדברים. שמואל מסביר, כי "לא קיבל דוד לשון הרע, דברים הניכרים חזא". הגמרא מסבירה, כי הופעתו המרושלת של מפיושות בפני דוד המלך, חיזקה את דבריו של צבא, כי מפיושות אינו מכבד את מלכותו של דוד.

בעל הגהות מימוניות (הל' דעות פ"ז אות ד') מסיק מכך להלכה, כי "אם רואה דברים הניכרים, רשאי להאמין ולקבל, כדאיתא בפרק במה בהמה מדוד...". הסמ"ג וה"יראים" (לאוין י') כותבים גם הם, כי "אם רואה בחבירו צדדים ועניינים שנראה הדבר אמת, רשאי להאמין ולקבל".

כך גם פוסק להלכה, רבינו החפץ חיים זצ"ל ("חפץ חיים" כלל ז' סעי' י') אשר מוסיף ("באר מים חיים" כ"ב), כי הלכה זו מקובלת לכל הדעות [גם על רב בסוגייתנו, האומר "קיבל דוד לשון הרע"].

מה הוא מקורו של היתר זה, לקבלת לשון הרע מבוסס?

בספר "זרע חיים" (כלל ז' סי' י') מבאר, כי איסור קבלת לשון הרע נלמד מן הפסוק (שמות כג/א) "לא תשא שמע שוא". הראשונים מבארים, כי יסוד האיסור הוא להאמין לשמועה בגנות נשוא השמועה, כאשר קיימת אפשרות שהיא עלילת שווא, והתורה מצווה על האדם לבל יקבל את הדברים בלבד, מפני שיתכן שהשמועה אינה נכונה. אולם, אם הדברים מאומתים ומבוססים באמצעות מקורות אחרים, אף אם לא בהוכחה ברורה וראייה מוצקה, אין איסור להאמין לשמועה (ועיי"ש עוד בכלל ו' סעי' א').

ה"חפץ חיים" זצ"ל ("באר מים חיים" אות כ"ו) מדגיש: "בכל זאת צריך להיזהר מאד ולחקור בשבע חקירות אם הם באמת דברים הניכרים... כי היצר מטעה את האדם מאד, ומראה לו כמה דברים הניכרים שהם אמת כדי שיאמין בזה. וילכדנו על ידי זה ברשת של עוון קבלת לשון הרע, ועל כן אל ימהר להקל בזה". ה"חפץ חיים" זצ"ל מוסיף, כי גם כאשר הדברים נכונים וניכרים דברי אמת, חובת השומע לדון את נשוא השמועה לכף זכות, היינו: אם אפשרי לדונו שעשה את הדברים מתוך כוונה טובה, אסור להחליט כי עשה זאת מטעמים שאינם הגונים.

כמובן, שהיתר זה אינו אלא היתר לשומע להאמין לדברים, אך הוא אינו רשאי להפיצם ברבים, כפי שכל אדם אינו רשאי לספר לשון הרע על הזולת. ה"מאירי" חותם את הנידון בסוגייתנו בדברים הבאים: "לשון הרע מדה פחותה מגונה עד מאד, וגורמת להשחתת כל חבה והריסת כל מצב... דרך הערה אמרו, אלמלא לא קיבל דוד לשון הרע, לא נחלקו מלכות בית דוד ולא עבדו ישראל עבודה זרה, ולא גלינו מארצנו".

דף ס"א לא יצא האיש

נעליים מיוחדות לכבוד שבת קודש

וחברו עליו יחד להוציא את נשמתו בסערת המים. כמעט שאיבד את ממלכתו, אלמלא קפץ למים כפרי שהתגורר על גדות הנהר וחילצו אל חוף מבטחים. נטל הכפרי את האיש, שלא ידע כי מלך הוא, חיממו, הלבישו, השקו והאכילו ושילחו לדרכו בטוב לב.

טרם פנה המלך לדרכו, הוציא פנקס מתרמילו, רשם על נייר קטן מה שרשם, והפקידו בידי האיכר. בתגובה למבט האטום שבעיני האיכר הפטיר המלך: "לך לבנק".

וילך האיכר אל הבנק בו לא ביקר מעולם, ואת שערי לא חנן עד הנה אף לא במבט בוחן יחיד. שוער המקום מיהן להכניסו עד שנפרד מקבוצת האוונים שנלוותה אליו, ובעודו עומד בתור בחן את נוהלי המקום. הנהון בראש. הגשת הפתק. המתנה קצרה. חתימה. קבלת הכסף. הנהון בראש.

בהגיע תורו, שלף את פתקתו המקומטת, הנהן בראשו, הניח את הפתק על הדלפק ותלה את מבטו גבוה, כפי שעשה העומד לפניו, בעת ההמתנה לצלוחית הדיו בה יתבקש לטבול את אגודלו.

הוא הוריד את מבטו אל הפקיד, וראהו יושב ללא נוע, רק ראשו נע ונד קלות. "זו היא המחאה מבית המלוכה, אך איני יכול לתת לך כסף". לא עזר תחנונו, אימויו, אף לא מהלומות קלות, מאומה. הוא זעם ורתח, צ'ק של המלך אתם לא מכבדים?

הגיע המנהל, אלא מה, אשר הסביר בשבעה סגנונות דיבור, כי כל הכסף שבבנק אין בו כדי להשלים אף לא עשירית מן הסכום הנקוב בצ'ק זה. סע לוינא אדוני. בווינא ממוקם המשרד הראשי של הנהלת הבנק. שם, בחדרו של המנהל הראשי, ממוקמת הכספת הגדולה, הצג לפניו את הצ'ק אדוני. שם מקומך. סע לוינא אדוני.

המנהל סיים את דבריו, והם החליפו ביניהם מבטים ללא מילים. הוא, המנהל, עמד חנוט בחליפתו, רגליו נטויות בנעליו המבריקות, חגורת עור בוהקת חוצה בין שני חלקי גופו, עניבה סוגרת סביב צווארו ושני עיגולי זהב תולים מול עיניו. מולו ניצב הכפרי, בוקע מתוך מגפיו המגושמים, בגדיו זרוקים על גופו בערבוביה וכובע עצום מאהיל על גופו. לשניהם היה ברור, כי המנהל היה שמח מאד להתחלף איתו. העובדה שברגע זה אין בכיסו של הכפרי פרוטה לפרוטה, אין בה מאום. את האמת שניהם יודעים. קצת סבלנות. סע לוינא אדוני.

במדרשים נאמר, כי כאשר יהודי מקיים מצווה, אזי הוא מקבל את ההמחאה העושה ביותר (ויקרא רבה פרשה ל"ד): "אדם עושה מצוה מי כותבה? אליהו ומלך המשיח, והקדוש ברוך הוא חותם על ידיהם"!!!

סיים ה"חפץ חיים" זכר צדיק לברכה, והיו דבריו כצרי ומרפא על לבו של היהודי שיישב לפניו: "ינו, ר' יהודי, הן וודאי אין צורך להסביר לך, שהמחאה אשר נכתבה על ידי אליהו הנביא ומלך המשיח, ונחתמה על ידי הקדוש ברוך הוא, אי אפשר לבקש לפרוע בעולם הזה".

היהודי שמשותף בשיעורו של הרב ארנטריו סיים את דבריו: "התרגשתי מאד בשעת שמיעת המעשה, ואחר כך התרגשותי לא פגה, ההכרה חדרה לתוכי, כי זה באמת הדבר שתמיד רציתי לשמוע, והנה עכשיו גיבשו אותו למילים נכונות.

סיפורתי את הדברים למעגל ידידים, וכאשר נוכחתי גם בהתרגשותם, החלטתי, כי ראויים הדברים להתפרסם במאורות הדף היומי.

.....
המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין,
או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל,
מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי,
ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה.
כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק, פקס: 03-570-67-93
mendelson@meorot.co.il
.....

בברכת התורה העורך

פנינים

אומר רבינו תם... אבל ברית אבות לא תמה
רמז בפסוק
זכות אבות תמה, אומרת הגמרא, ובעלי
התוספות מוסיפים על אתר, כי ברית אבות
לא תמה.
רמז הדבר בפסוק (ויקרא, בחוקותי): ואף גם
זאת - ראשי תיבות זכות אבות תמה -
בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא
געלתם להפר בריתי אתם! ...

דף נה/א חותמו של הקב"ה אמת
אמת יש רק אחת
"חותמו של הקב"ה אמת".
מדוע?
הקב"ה הוא יחיד ואין שני לו, ואף האמת
היא רק אחת, אומר המהר"ל. שקר - אין לו
גבול.
דוגמא לדבר, אמרו חכמי הדורות:
 $2 \times 2 = 4$ זו התוצאה היחידה. אולם אם
 2×2 אינם ארבע, יש לתוצאה אפשרויות
אין סוף... באמת, הוסיף רבי יוסף שאול
נתנון, שלא כבשאר המידות, אין באמת
דרגות כלל. או שזו אמת או שאין זו
אמת...

דף נה/א חותמו של הקב"ה אמת
חותם שאינו בר זיוף
מדוע חותמו של הקב"ה אמת? שאל רבי
בונים מפשיסחא זי"ע.
פשוט מאד, יישב - חותם זה אינו יכול
להזדייף לעולם. ולכשיזדייף אינו אמת
כלל...

דף נה/ב כל האומר ראובן חטא אינו אלא
טועה
טעות גמורה
דקדק החיד"א:
לא אמרו: כל האומר ראובן חטא טועה, כי
אם "אינו אלא טועה"; אין שום צד אמת
בדבר כלל וכלל... ("פתח עיניים").

דף נה/א כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט
כריתות לאשתו
מלחמה בשלימות
היה אומר הרבי מקוצק זי"ע:
על היוצא למלחמה להיות מסור לה בכל ליבו
ובכל נפשו ולא להרהר כלל בבני ביתו - "גט
כריתות כותב לאשתו"... [נועין ברמב"ם ה'ל'
מלכים פ"ז ה"טו] שכתב שאכן על היוצא
להלחם ש"לא יחשוב לא באשתו ולא בבניו
אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר
למלחמה".
וכן, אמר, יהא נוהג אף היוצא למלחמת
היצר... לא ירהר במאום.
דף נה/ב נתן דציצות
בזכות הציצית

בגמרתנו אנו למדים על אודות תקנת חכמים ייחודית: "לא ייצא האיש בסנדל
המסומר". סולייטו של סנדל מסומר מחוזקת במסמרים בולטים ומשוננים כלפי
חוץ, והתקנה נקבעה בעקבות מעשה טראגי שאירע בימי השמד. האוייבים אסרו
ללמוד תורה, וקבוצת יהודים התכנסו במערה ללמוד תורה בסתר. לפתע, הגיחו
האוייבים להורגם, והיהודים החלו להמלט, ובדוחק העצום שנוצר, נהרגו יהודים
רבים מסנדליהם המסומרים של חבריהם, עד שיותר ממה שהרגו בהם האוייבים
נהרגו מסנדלים המסומרים. "באותה שעה אמרו, אל יצא אדם בסנדל מסומר".

בגמרא מבואר, כי מאחר שמעשה זה אירע בשבת, חכמים קיבעו את תקנתם לשבת
בלבד. ואילו בירושלמי נאמר (שבת פרק ו' הלכה ב'): "לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה
תרין סנדלין חד לחולא וחד לשובתא". המפרשים נחלקו בפירוש דבריו של
הירושלמי, מפני שיש לכך השלכה הלכתית מעניינת, לגבי מצוות לבישת נעליים
מיוחדות לכבוד שבת קודש, כלהלן.

תחילה נפנה לנידון לבישת נעליים מיוחדות לכבוד שבת קודש, ואחר כך נשוב אל
הירושלמי.

נעל - לבוש? הנידון על אודות הגדרת הנעליים, מתמקד בשאלה, אם מנעלים
נחשבים לבוש. שהנה, בגמרא (לקמן קיג"א) מבואר, שמפני כבוד השבת יש ללבוש
בגדים מיוחדים לשבת, "שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול", וכן נפסק
להלכה (רמב"ם ה'ל' שבת פרק ל' הל' ג', טור ו"שולחן ערוך" או"ח סי' רס"ב סעי' ב'): "על האדם
להשתדל שיהיו לו מלבושים נאים ומיוחדים לשבת קודש... ולא יהא מלבוש החול
כמלבוש השבת". אם נעליים בכלל מלבוש הם, הרי שיש ללבוש נעליים מיוחדות
לכבוד השבת.

שעשה לי כל צרכי: בעל "רב פעלים" (ח"ד או"ח סי' י"ג) נוקט, כי נעליים אינן נחשבות
לבוש. הא ראייה, שבברכות השחר אנו מברכים "מלביש ערומים", ומיד אחר כך אנו
מוסיפים ומברכים "שעשה לי כל צרכי" - ברכה על הנעליים. הרי לנו, כי נעליים
אינן נחשבות לבוש, וממילא, אין חובה ללבוש מנעלים מיוחדים לכבוד שבת.

יחף אינו ערום: על ראייתו זו, ערערו חלק מן הפוסקים בטענה, כי אין להוכיח
מאומה מברכות השחר, שכן, אף אם נעל נחשבת לבוש, עדיין אינה כלולה בברכת
"מלביש ערומים", מפני שאדם נטול נעליים אינו "ערום", אלא יחף, ולפיכך, נדרשה
ברכה מיוחדת על הנעליים... ("יקר ערך" דף פ"ה ע"ב).

ומכאן אל דברי הירושלמי: "לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה תרין סנדלין חד
לחולא וחד לשובתא". לדעת בעל "קרבן העדה" (על הירושלמי שם) ו"רב פעלים", כוונת
הירושלמי היא, כי אין דרכו של אדם ללבוש שני מנעלים, אלא בכל ימות השנה הוא
לובש את אותו זוג מנעלים, וממילא, תקנת חכמים לאסור לבישת סנדל מסומר
בשבת, משפיעה גם על יתר ימות השבוע. הרי לנו, כי אין צורך במנעל מיוחד לכבוד
שבת קודש.

אולם, יש מפרשים ("פני משה" על הירושלמי שם) המוסיפים סימן שאלה לאחר דבריו של
הירושלמי, ותוכן דבריו משתנה: "לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה תרין סנדלין חד
לחולא וחד לשובתא?" - האם אין דרכו של אדם ללבוש שני מנעלים, אחד לחול
ואחד לשבת? כלומר, הירושלמי נותר בקושיה, מדוע חכמים תקנו את תקנתם
לשבת קודש בלבד. הרי לנו, כי אדרבה, נהגו כבר אז ללבוש נעליים מיוחדות לכבוד
שבת... הגאון רבי בצלאל שפרן זצ"ל, במכתבו לאדמו"ר רבי ישראל מבוהוש זצ"ל,
מוכיח מן הגמרא (כתובות סד/ב) כדבריו של בעל "קרבן העדה" ומסיק, כי אין צורך
להחליף נעליים לכבוד שבת קודש (שו"ת הרב"ז או"ח סי' י"ב).

מעניין לגלות, כי חקירה זו מצאה את מקומה גם לגבי אדם הנודר "להלביש נזקק",
הנדרו כולל הנעלת הנזקק? (עיי' שו"ת "שבות יעקב" ח"א סי' כ"ד ושו"ת "שער אפרים" סי' קכ"ד).
כיפת שינה מיוחדת לשבת: מכל מקום, ראוי לציין את שכתב החיד"א ("חסד
לאברהם" אות ג' הובא ב"כף החיים" סי' רס"ב אות כ"ה), כי בוודאי מידת חסידות ללבוש בגדים
מיוחדים לכבוד שבת, כולל מנעלים, כולל החלפת כיפת השינה המיוחדת לשנת
הלילה. גם על הגאון מוילנא זצ"ל העידו, כי החליף את כל לבושו, מכף רגל ועד
ראש, לכבוד שבת המלכה ("מעשה רב" ס"ק קמ"ז).

דף סא/א שבת לאו זמן תפילין

הנחת תפילין בשבת

גמרתנו מביאה מחלוקת, אם "שבת זמן תפילין" או "לאו זמן תפילין". אנו כבר
יודעים ממנהגנו שלא להניח תפילין בשבת, כי שבת "לאו זמן תפילין", אך עדיין
מוטל עלינו לברר מדוע, והאם כרוך איסור בדבר. כלומר, האם המניח תפילין בשבת
עובר על איסור.

בגמרא (עירובין צ"א - מנחות ל"ב) מובאות שתי דרשות לבאר את דעת הסוברים שלילה

כריכה וקיפול: "עיטופית" 03-5783845